

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 19. juni 2023

Sak 2023/197 – Stiftelsen Gamle Tønsberg – org.nr. 975 531 740 – klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen Gamle Tønsberg (klager) søkte 2. august 2022 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2021. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 38 730 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet avslo søknaden 19. desember 2022, med den begrunnelse at klagers virksomhet gir privatøkonomiske fordeler og kommer offentlige oppgaver til gode. Med henvisning til klagers vedtekter viser tilsynet til at stiftelsen kan gi påskjønnelse til eierne av gamle bygninger eller eiendommer, og at stiftelsens aktiva ved en eventuell oppløsning, skal anvendes i samråd med ønsker fra Tønsberg kommune.
- (3) Klager, representert av HBL Advokatfirma Haraldsen Bydal Lie DA, påklaget vedtaket 22. desember 2022. Det vises til at stiftelsens formål er å medvirke til å bevare bymiljøet, bygninger og steder av kulturhistorisk verdi i Tønsberg. Stiftelsen mottar ikke ordinære kommunale eller offentlige tilskudd til driften, og inntektene består kun av medlemskontingenter og renter av inntående bankinnskudd. Aktivitetene blir finansiert med tilskudd fra blant annet sparebankstiftelser og andre bidragsytere.
- (4) Klager anfører at stiftelsens virksomhet ikke gir privatøkonomiske fordeler, og viser til at stiftelsen kun foretar en årlig utdeling av «bevaringsprisen». Dette gir ikke privatøkonomiske fordeler, da det kun er en plakett som monteres på bygningen som tildeles prisen. Stiftelsen har aldri gitt noen øvrig påskjønnelse til eierne av gamle bygninger eller eiendommer utover nevnte bevaringspris.
- (5) Klager anfører også at stiftelsen ikke utfører offentlige oppgaver på vegne av stat, kommune og fylkeskommune, og viser til at stiftelsen er «vaktbikkje» og pådriver for blant annet at ikke Tønsberg utvikles i feil retning ved å unnlate å bevare gammel og verneverdig bebyggelse. Klager fremholder at Lotteritilsynet feilaktig legger vekt på vedtektenes bestemmelser om anvendelse av stiftelsens beholdning av midler ved en eventuell oppløsning. Med henvisning til vedtektenes § 10, hevder klager at det er stiftelsen selv som legger føringer på hva midlene skal benyttes til ved en eventuell oppløsning. Ifølge klager er det heller ingen andre forhold som tilsier at stiftelsens

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

aktivitet må anses å være av en slik karakter at merverdiavgiftskompensasjon ikke er berettiget. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

- (6) Lotteritilsynet etterspurte 9. mars 2023 årsmelding og spesifisert regnskap, og fikk oversendt dette 10. mars 2023.
- (7) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 20. mars 2023 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (8) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (9) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 at søknadsgrunnlaget skal beregnes av «totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6».
- (10) Forskriften § 6 bokstav a fastsetter at det ikke ytes kompensasjon for «kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd».
- (11) Det fremgår av forskriften § 3 tredje ledd bokstav f at det ikke gis merverdiavgiftskompensasjon for «virksomhet som kommer næringsinteresser eller offentlige oppgaver til gode».
- (12) Etter forskriften § 5 niende ledd er det søkeren selv som må foreta en avgrensning av hvilke kostnader som skal være med i søknaden, dersom organisasjonen også driver virksomhet som faller utenfor ordningen. Dette kan gjøres «gjennom organisatoriske eller økonomiske skillelinjer innenfor den enkelte organisasjon». Dersom søkeren ikke har foretatt en slik avgrensning, følger det av bestemmelsen at søknaden etter en totalvurdering kan avslås.
- (13) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (14) Stiftelsen Gamle Tønsberg sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 19. desember 2022 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon.
- (15) Lotteritilsynet har avslått søknaden, med den begrunnelse at stiftelsens vedtekter åpner for påskjønnelse til eierne av private bygninger, og at stiftelsens midler ved en eventuell oppløsning vil komme offentlige oppgaver til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsynet viser til at den omstendighet at stiftelsen per dags dato ikke har gitt økonomisk påskjønnelse til private ikke kan få avgjørende vekt.
- (16) Ved Lotterinemndas vurdering tas det utgangspunkt i klagers vedtekter slik de foreligger på søknadstidspunktet. Organisasjonene må selv sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis.

- (17) Stiftelsens formål fremgår av vedtektene registrert i Stiftelsesregisteret § 2:

«Stiftelsens formål er å medvirke til å bevare bymiljøer, bygninger og steder av kulturhistorisk verdi i Tønsberg. Stiftelsen skal ta aktiv del i praktiske oppgaver som kan bidra til å fremme byens kulturhistorie. Stiftelsen kan gi påskjønnelse til eierne av gamle bygninger eller eiendommer. Stiftelsen skal også bidra til å vedlikeholde ruinene av Tunsberghus og Slottsfjelltårnet. Styret kan knytte seg til fagmiljøer/fagpersoner ved behov.»

- (18) Slik Lotterinemnda forstår vedtektene, skal klager bidra til å bevare kulturminner i Tønsberg og formidle byens historie. Ivaretagelse av kulturminner er et nasjonalt ansvar etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 1 første og andre ledd. Det er også lagt til grunn i Lotterinemndas praksis at arbeid for vern av kulturminner anses som en offentlig oppgave, se for eksempel Lotterinemndas vedtak i sakene LOTN-2018-141 og LOTN-2010-12. Sakene gjelder ulike ordninger, henholdsvis smålotteri og godkjenning som lotteriverdig organisasjon, men vurderingstema er i stor grad tilsvarende. Se også lotterinemndas vedtak i sak 2023/79. Dette tilsier at klagers virksomhet i alle fall delvis kommer offentlig oppgaver til gode. I tillegg er nemnda enig med Lotteritilsynet i at påskjønnelser til private eiere av eiendom vil kunne gi privatøkonomiske fordeler.
- (19) I vurderingen av hva som er klagers virksomhet, er det imidlertid relevant også å se hen til virksomheten i praksis. I denne saken fremgår dette av klagers årsrapport og spesifisert regnskap. Av årsrapporten fremgår det at klager i 2021 har utdelt en bevaringspris til Kystkultursenteret, finansiert en støpemodell av Slagen kirke, laget en jubileumsstein/bronsetavle med historiske hendelser og overført 100 000 kroner til Slottsfjellsmuseet. Av spesifisert regnskap fremgår det at klager blant annet har hatt kostnader knyttet til jubileumssteinen, den nevnte modellen av Slagen kirke, gaven til Slottsfjellsmuseet, bevaringsprisen og bok- og filmprosjekter.
- (20) Dette tilsier etter Lotterinemndas vurdering at i alle fall deler av klagers virksomhet gjelder bevaring av kulturminner og dermed kommer offentlige oppgaver til gode. Dette gjelder særlig gaven til Slottsfjellsmuseet, som er eid av Vestfoldmuseene IKS, som er et interkommunalt selskap hvor alle deltakerne er kommuner eller fylkeskommuner. Det fremstår som at klager også kan ha hatt virksomhet som ikke kommer offentlige oppgaver til gode eller gir privatøkonomiske fordeler. Klager har imidlertid ikke foretatt en avgrensning gjennom organisatoriske eller økonomiske skillelinjer, jf. forskriften § 5 niende ledd, og kan etter en totalvurdering få avslag på søknaden, jf. § 5 niende ledd tredje punktum. Søknaden kan på denne bakgrunn kan avslås i sin helhet.

Konklusjon

- (21) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har ingen signatur.